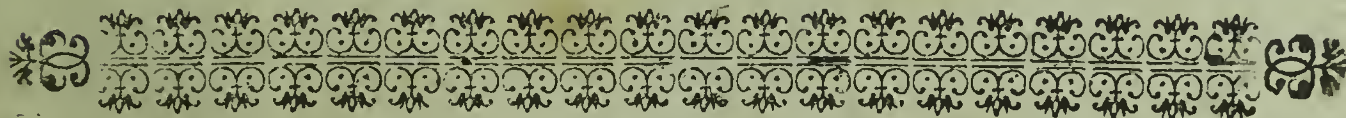
OTTONIS NATHANAELIS NICOLAI,
S. S. THEOLOG. LICENTIATI ET AD D. D. UDALRICI
ET LEVINI MAGDEBURG. ÆDEM V. D. MINISTRI

MELETEMA
DE
SERVIS JOSEPHI MEDICIS

AD GENES. L, 1. 2.
CONSCRIPTUM
ET
ÆSTUMATISSIMO SUO SOCERO,
NATALEM SEPTUAGESIMUM III. NON. MAJ.
NUMBURGI CELEBRANTI,
OBSERVANTIÆ ET CONGRATULATIONIS
ERGO DICATUM.

MAGDEBURGI,
PRELO GODOFREDI VETTERI,
M. DCC. LII.

VIRO

NOBILISSIMO, EXCELLENTISSIMO ATQUE EXPERIENTISSIMO

DOMINO

JOHANNI MELCHIORI DRECHSLERO,

MEDICINÆ DOCTORI

EJUSDEMQUE PRACTICO CELEBERRIMO AC FELICISSIMO

SEREN. SAXON. DUC. WEISSENFELS. ET QUERFURT. CONSILIARIO ET ARCHIATRO

SPECTATISSIMO

REV. CAPITULI ET CIVITATIS NUMBURGENSIS

UT ET

REGIO ELECTORALIS SCHOLÆ PORTENSIS, NEC NON PRÆFECTURÆ FREIBURGENSIS

PHYSICO ORDINARIO AC MERITISSIMO

SOCERO SUO ÆTATEM DEVENERANDO

OMNIS GENERIS FELICITATEM AC PROSPERRIMA QUÆVIS PRECATUR

AUTOR.

§. I.

Multa ſunt, eaque notatu digniſſima, quæ pius & attentus Lector in Joſephi illius, Patriarchæ celeberrimi, omniumque Jacobi filiorum facile principis vita, cujus curriculum, mirifice varium, per Moſen nobis recenſuit Spiritus S., obſervabit. Nunc enim fata ejus, quæ ab incunabulis ad ultimum usque halitum expertus eſt, quibusque inſcrutabilia ſummi numinis judicia, & imperveſtigabiles vias ejus eſſe *Rom.* XI, 33. Deumque *ſegregare ſibi pium*, *Pſalm* IV, 4. a) demonſtratur, in maximam admirationem nos rapiunt; nunc virtutes ſancti viri, Deo pariter ac hominibus comprobatæ, ad promtam aſſiduamque nos invitant imitationem. Eminet inter illas, ac primæ veluti magnitudinis ſtella emicat, ſingularis ejus erga demortuum patrem Jacobum, poſt fata etiam dilectiſſimum, pietas, utpote quam ſacræ paginæ hiſce deſcribunt: *Cecidit Joſephus ſuper faciem patris ſui, & flevit ſuper eo, & oſculatus eſt eum. Poſtea præcepit Joſephus ſervis ſuis medicis ad condiendum patrem ſuum; condierunt ergo Medici Iſraëlem.* *Gen.* L, 1. 2. In quo ſermone medicos quidem illos Ægyptiacos, quibus condiendi munus mandabatur, jam imprimis accuratius aliquanto contemplari animus eſt, ſed & de tenerrimo Joſephi in ex-

 tin-

a) Juxta *SANTIS PAGNINI verſionem.* Radix enim פָּלָה in Kal eſt inuſitata, In Niphal autem eſt *ſeparari*, v. g. *Exod.* XVIII, 16 & in Hiphil, *ſeparavit a cæteris*, ut *Exod* IX, 4. adeoque ſeparando ſingularem prorſus & admirabilem fecit: *Pſalm* XVII, 7. Quæ ipſa ſignificatio cum verbo הִפְלִיא *mirabilem effecit*, concurrit. Hinc *LUTHERUS*, daß der HErr ſeine Heiligen wunderlich führet. Conf. *B. GEIERI Comment. ad h. l. p.* 50.

tinctum suum Israëlem b) affectu quædam præmitti contextus verborum & ordo rerum poscit.

§. II.

Emenso igitur vitæ spatio, filiisque suis, quos convocaverat, ut singulis benediceret, variaque de sepultura mandaret, c) valere jussis, pedes suos collegisse super lectulum & obiisse d) Jacobum,

---

b) Hoc nomine idem Jacobus, Josephi pater, denotatur: accepit nempe illud post luctam cum filio Dei ...ϱκω *Gen.* XXXII, 28. Conf. S. Vener. Domini D. *SALOM. DEYLINGII disp. de lucta Jacobi cum filio Dei, hab. Lips.* 1735.

c) Præceperat imprimis, ut se cum patribus suis in terra Chanaan sepelirent. Hocque desiderio sine dubio tenebatur 1) in testimonium fidei, promissioni divinæ habitæ, 2) in indicium caritatis, tum erga majores suos, tum erga posteros, a quibus nec in morte divelli volebat; 3) in excitationem pietatis: certum enim est, quod monumenta clarorum virorum posteros etiam ad omnis generis virtutes excitare soleant; 4) denique in spem resurrectionis: nam ad Messiam Jacobum simul respexisse nulli dubitamus, qui in illa terra carnem assumturus & ex morte resurrecturus erat. Et forsitan Vir sanctus spiritu prophetico, quo pollebat, (liceat enim aliquid conjecturæ dare) prævidit, post ejus resurrectionem multorum sanctorum, qui obdormierant, corpora cum Christo surrectura esse; ac proinde etiam de suo funere spem concepit, fore, ut cum illis eodem tempore ad vitam revocetur, & ad æternas beatorum sedes admittatur. Siquidem constans est Ecclesiasticorum doctorum sententia, sanctos hosce Patriarchas una cum Christo resurrexisse, & in die ascensionis una cum ipso cœlos petiisse. Vide ALB. ... *decas observationum sacrarum ex patribus Apostolicis, Observat.* I. FRIDER. ADOLPH. LAMPE *triga quæstionum p.* 734. & doctiss. CHRIST. MATTH. PFAFFII *disp. de miraculo sanctorum tempore mortis Christi resuscitatorum contra Woolston. hab. Tub.* 1730.

d) In fontibus est וַיִּגְוַע *defecit*, quod LUTHERUS, Er verschied. Quod peculiare verbum Rabbinis quidem ita exspirare significat, ut sine omni agone vel lucta anima ex corpore emigret. Ita enim BEN MELECH *in Michlal Jophi h. l.* statuit, inquiens: significationem hujus vocis esse, mortem facilem, & quæ non sit per diuturnum morbum: מִיתָה קַלָּה שֶׁאֵינָהּ בַּאֲרִיכוּת חוֹלִי Et *PHILIPPUS AQUINAS*, Ex Judæus *in Lexico p* hac voce: indicare mortem repentinam, & quæ non protrahatur morbo; verba ejus hebræa sunt: מוֹרֶה מִיתַת בִּתְאוֹמִית וְלֹא יַאֲרִיךְ בְּחָלְיוֹ Nondum vero ita res hac Rabbi, norum assertione confecta est, ut certo affirmari posset, גוֹעַ morientium omnem dolorem excludere. Potest enim etiam festinata mors, & illa quidem non præviis longis morbis obveniens, suos habere cruciatus & angores, & non qualemcunque in extremis laborem. Patiebatur nimirum

bum, ſub finem capitis antecedentis per Moſen Spiritus S. refert. Quo luctuoſo optimi parentis fato Joſephus commotus, ruit primo ſuper faciem defuncti, non ex animi aliquo viriumque defectu, ſed ex ſingulari quodam pioque in patrem affectu, qualem in mortuos etiam *Syracides* requirit *Cap.* XXXVIII. 6. & in ipſo Salvatore deprehendimus erga mortuum amicum, *Joh.* XI, 15. e) Poſtea ſine dubio oculos exanimati comprimit, ad implendum id, quod *Cap.* XLVI, 5. Deus ei prædixerat: *Joſeph imponet manum ſuam ſuper oculos tuos.* Præter enim illud, quod morientium pollices eo artificio in volam deprimunt Judæi, ut pugni rugæ cognomentum Dei שדי (quod omnipotentem ſignificat) *Gen* XVII, pulchre repræſentent, f) & a morituris Legis volumen, ne immundæ rei præſentia id ipſum polluat, removent, imo etiam ægroto ultimum ſingultienti & animam exhalanti adſtantes, veſtes ſuas lacerant, g) antiquiſſimus Patriarcharum circa morientes a majoribus acceptus mos erat, quod mortuis lumina clauderent, & oculos premerent. Licet enim de hac conſuetudine nullum niſi hoc Joſephi & Jacobi exemplum Moſes habeat, non tamen Joſephum eam primum introduxiſſe opinandum eſt; ſiquidem Deus l. c. cum Jacobo de comprimendis ei per filium oculis loquitur, tanquam de re non tunc denique introducenda, ſed jam dudum & abs-

rum etiam Jacobus, ut plerique alii, naturali morte obeuntes, deliquium animi, vires paulatim deficiebant, arteriarum ceſſabat pulſus, extrema rigeſcebant, donec tandem anima a corpore reſoluta ad Chriſtum migrabat. Nam ne ſancti quidem liberi ſunt ab hoc ſtipendio peccati, quin potius difficilem interdum agonem ſubire eos oportet. Conf. *JOH. WILH. BAIERI*, diſp. de agone mortis.

e) Vid. *JOH. ELAI TERSERI Annotationes in Geneſ. ad h. l. p.* 148.

f) Ut ex autore ritualis libri *Minhagim Cap. ult.* refert *WILH. SCHICKARDUS in jure regio Hebræorum Cap.* VI. Theor. XIX.

g) *De* quo ritu vid. JOH. BUXTORFFIUM *in ſynagog. Jud. c.* XXXV. Cæteros v. g. de aqua omni, ex ædibus tum demortui, tum contignis etiam, in plateam effuſa, eo, quod venenatum ſuum cultrum inibi abluerit Angelus mortis, item de Lucerna accenſa in pavimento domus per ſeptem noctes, quod credant, animam defuncti redire ad illum locum, ubi a corpore diſceſſit & deplorare diſſolutionem ſuam &c jam tacemus; habet autem illos *B. MART. GEIERUS in Opuſculis Philol. p.* 1. *ſeq.* & *JOH. ANDR. QUENSTEDT in tract. de ſepultura veterum.*

que dubio antiquitus uſitata. Poſt hunc Joſephum Tobiam juniorem ſoceris ſuis id officii præſtitiſſe legimus. *Tob.* XIV, 15. h) Cauſæ hujus facti variæ afferuntur, tum, ne intuentibus vivis horror ingeratur, tum, ut hoc modo ſopor ille noctis diuturnæ, clangore Chriſti buccinæ finiendus, ſubinnuatur, tum, ut mundana vanitas & ſperata in cœlis claritas quodammodo ſignificetur. Præterea os quoque demortui decenter componere ſolebant, cujus interior maxilla tenui faſcia ad verticem adſtringebatur, ſine dubio tum deformitatis, tum tetri odoris cauſa; i) id quod & hic adhibitum recte putatur, licet illud Spiritus S. ſilentio involvat. k)

§. III.

Hæc pietatis officia peragens Joſephus, lacrymas præ mœrore fundere cœpit; pergit enim Moſes dicendo: *Et flevit*, l) in novum nempe amoris veri, veræque pietatis teſtimonium. Licet enim Empæctis ineptum videatur, tantum virum hic ab hiſtoriæ ſacræ auctore ſiſti, ut molliter & pueriliter adſtantem lectulo patris, & muliebriter flentem; in digniſſimis tamen Joſephi laudibus illud merito ponitur. Nam non ſolum gentiles olim hoc tribuerunt heroibus, quod ſint ἀρίδακρυες ἄνδρες, viri, quorum oculi facile in lacrymas reſolvi ſoleant, & qui magno affectu fleant. *Nam*

---

h) Ritum hunc comprimendi oculos mortuorum etiam ad Græcos & Romanos tranſiiſſe, illud teſtatur Penelope, marito oculos claudens, apud *HOMERUM Odyſſ.* 24. v. 293. & τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων, *hic enim honos mortuorum ibidem additur.* De Romanis aliunde ſatis conſtat, confer. quoque *KORNMANNUM de mirac. mort.* P. VII. c. 9. *SELDENUM L. I. Syned. c.* 7. §. 12. p. 355. & *PAULI ARINGHII Romam ſubterraneam L. I. c.* 21. §. 12. *ſeq.*

i) Vid. *JOH. CONR. DIETERICI Antiq. bibl. p.* 60. *ſeq.*

k) Cæterum, an Hebræi etiam hunc gentium aliarum morem imitati fuerint, quæ annulos digitis morientium detrahebant, unde PLINIUS *Lib XXXIII. Cap. I. circa finem* inquit *Gravatis ſomno, aut morientibus religione quadam annuli detrahuntur;* id quidem nullo idoneo argumento conſtat, quamquam etiam negandi nulla ratio in promtu eſt.

l) Etſi de reliquis filiis nihil addit Autor ſacer, veriſimile tamen eſt, ipſos quoque parentis obitum defleviſſe. Joſephi vero ſolius propter eminentem dignitatis gradum, & ſingularem in morte patris luctum fecit mentionem. Vid. *DAN. RUNGII Prælectiones in Geneſ. p.* 1460.

Nam faciles motus mens generosa capit;
verum etiam probatur, imo præcipitur luctus non fine lacrymis in funere amicorum, *Syr.* XXXII, 15. E contrario autem stoica ἀπάθεια ceu projectæ securitatis argumentum taxatur, *Esa.* LVII, 1. Et ἄστοργοι inter pestes novissimi seculi numerantur. 2 *Timoth.* III, 3. Ideo luxere pii Stephanum *Act.* IIX, 2. & probabile est, non sine lacrymis; lacrymasque effudit ipse Christus ad sepulchrum Lazari, eo etiam tempore, quo se accingebat ad eundem resuscitandum, & cum certissima spes esset, illum ad vitam propediem esse rediturum. *Joh.* XI, 35. Docens hoc ipso, lacrymas cum fide resuscitationis neutiquam pugnare. Sit tamen modus in rebus, ne scilicet luctus noster cum impatientia, murmure, desperatione, ac fremitu adversus Deum sit conjunctus, aut consolationem, fiduciam, ac spem beatæ resurrectionis evertat. Sint certi denique fines, nimirum, ne, aut ostentatio, aut pietatis simulatio, aut meriti & pro defunctis satisfactionis opinio lacrymas eliciat; maxime autem omnium longe hinc facessat vanitas & superstitio: sed justi doloris testificatio, m) qua in re ad Apostoli mandatum attendendum. *Nolo vos lugere, sicut gentes, quæ spem non habent.* 1 *Thess.* IV, 13.

§. IV.

Imprimis vero Josephi erga demortuum parentem amor ex eo elucet, quando corpus ejus exanime *deosculatur.* Frequens erat osculorum inter Orientales usus, amicorum imprimis, post longam absentiam se mutuo excipientium; de quo disserere, ut de re notissima, nihil attinet. Sic Josephus noster patrem osculatus erat, cum post tantum temporis intervallum, quo ab invicem abfuerant, corporis præsentiâ iterum conjungerentur in Ægypto, tunc enim in mutuos ruebant amplexus, *Gen.* XLVI, 29. Item cum Josephus & fratres se mutuo agnovissent, ipse singulos osculatus est; quod factum esse, non adeo est, cur miremur, nam erant indicia amoris ardentis, & mutui affectus. Sed quis non miretur osculum, quod patri jam figit, cujus anima ad

m) Quod imprimis apud Israëlis posteros luctus pene pro parte sacri cultus habitus sit, annotavit *SCHICKARDUS in suo Mischpat hamm.* p. 170 Tempus autem, personas, cæterasque hujus luctus circumstantias fusius tractat *B. GEIERUS l. c. p.* 11. *seq.*

populum ſuum emigraverat, corpus autem exanime omnis ſenſus omnisque jucunditatis, ex hac amoris ſignificatione percipiendæ, expers erat. Sunt, qui oſculum hoc ad ritum illum referunt, quo priſcis temporibus mortuos exoſculari ſolebant amici ſuperſtites, & Joſephum hancce amoris ſignificationem patri ſuo pro illius ſeculi genio exhibuiſſe opinantur. Et negari quidem nequit, ejusmodi conſuetudinem omnino apud nonnullas gentes olim obtinuiſſe. Sic Auguſtum Cæſarem in oſculis Liviæ ſuæ defeciſſe apud *SUETONIUM in vita ejus* legimus; Creon filiam mortuam oſculabatur n) filios occiſos Niobe, o) Meleagrum mortuum ſorores. p) Idque faciebant, partim, quia, ut peregre abeuntes, ſic quoque ex hac vita emigrantes oſculo dimittendos eſſe cenſebant, partim, quia exeuntem animam hoc modo excipere appoſito hiatu & in ſe transferre poſſe ſtulta credebat Gentilitas. q) At at, hanc mortuorum exoſculationem certum conſuetumque ritum, perpetuæve obſervantiæ apud Judæos fuiſſe in dubium adhuc merito a multis vocatur. r) Multo minus ad actum aliquem religioſum oſculum illud referri debet, quemadmodum non ſolum idololatrica ejusmodi oſcula inter gentiles dabantur, s) ſed & ad hunc usque diem reliquiis ſanctorum a pontificiis finguntur. Proficiſcebatur potius oſculum iſtud ex naturali affectu, quo ductus fuit Joſephus, ut vultui, nunquam poſtea videndo, oſculum daret extremum, & ſuum erga parentem teſtaretur amorem.

Spreta

---

n) Apud *EURIPIDEM in Medea.*

o) Apud *OVIDIUM Lib. VI. Metamorph.*

p) Apud *eundem L IV. Faſtor.* Plura exempla habet *ROSINUS* de *Antiq. Rom.* 9, 8. item *CHRYSOSTOMUS Homil. I. de patientia Jobi.* Huc quoque pertinet, quod *Xiphil. in Severo* de exequiis Pertinacis ſcribit. *Cum lectus rogo impoſitus eſſet, Severus propinquique Pertinacis ſtatuam ejus oſculantur.*

q) Vide *ALEXANDRUM ab ALEXANDRO,* & *TIRAQUELLI in eundem Annotat. Genial. Dier. L. III. c. 7.*

r) Vide *B. GEIERUM l. c. p.* 49. & *B. JOH. BENEDICTI CARPZOVII notas ad SCHICKARDI jus regium, Cap. VI. Theor. XIX,* p. 411.

s) Hæc poſt *SANCTIUM Comment. in 3 Reg. XIX,* 18. *n.* 60. erudite perſequitur *LOHMEIERUS Dier. genial. Dec, I. p.* 339.

Spreta igitur ſuperſtitione illorum, qui mortuis oſculum dare noxium & ominoſum judicant, ſiquidem neceſſe fabulantur eſſe, ut mox alius quis ex eadem familia moriatur, & defunctum hunc ſequatur; t) profligato quoque metu, quod dentibus obſit, ſi quis conſanguineo cadaveri oſculum figat, u) nihil certe foret, quod carpi mereatur, ſi quis & hodie, tenerrimo affectu commotus, exanimati amici funus oſculo honoret. Sic ab omni vanitate aut ſuperſtitione longiſſime remotus, oſculatur patrem Joſephus, non tam, ut *AUGUSTINUS* habet, in ſubſidium mortui, quam ſolatium vivi. Quod reliquum eſt, non tam inſpiciendum eſt oſculum, quam ipſa fides, qua Joſephus oſculatus eſt patrem. Sciebat enim vir pius, hoc corpus, dum vixit, fuiſſe templum Spiritus S.; conſiderabat, Deum per hoc os multa utilia alios docuiſſe; cogitabat, ex hujus viri carne filium Dei carnem aſſumturum; credebat denique, hanc carnem olim reſurrecturam, & beatam animam hujus corporis Redemtorem ſuum viſuarum. x)

§. V.

Et hæc de pio Joſephi ſuper demortui patris luctu. Nunc cum ipſo ad medicos accedere, inſtituti ratio poſcit, quos nempe hiſce paginis imprimis luſtrare, & de iis, quid videatur, penſitare conſtitutum erat. Duo autem erunt, ad quæ animum advertere res ipſa jubet. Primo nempe, quinam fuerint iſti medici, & deinde, quale officium eis tunc in patris exequiis demandatum a Joſepho fuerit. Ad ipſos igitur medicos quod attinet, dantur ſacrarum literarum interpretes per multi, y) quibus hoc loco vocabulum medici non proprie poſitum videtur, hincque non veros fuiſſe medicos credunt, qui hoc condiendi munere fungi ſoliti fuerint. Primo enim urgent עֶבֶד i. e. *ſervus*, quod nomen me-

 di-

t) Vide *POLYCARPI LYSERI Joſephum p.* 544.

u) Quod ſua experientia probaſſe vult SCHICKARDUS, l. c. p. 410.

x) Confer. LYSERUM *l. c.* p. 544, ubi ſimul ad allatum dubium reſpondet, an Joſephus, cadaver iſtud tangens, contaminatus fuerit?

y) v g, BENEDICTUS PERERIUS *Comment. in h. l. p.* 1041, SEB. SCHMIDIUS *Comment in Geneſ. p.* 801. PELARGIUS *in h. l. p.* 688. confer etiam POLI *ſynopſin in h. l. p.* 406.

dicis haud congruat; deinde Septuaginta interpretes pro ſua cauſa excitant, qui per ἐνταφιαστὰς hos medicos reddunt; tertio ad officium medici provocant, quod ſit, tractare corpus vivum, & illud vel ab ægritudine præſervare, vel ægrum ad ſanitatis ſtatum reducere, non autem mortuorum corporum condituras vel ſepulturas curare; denique HERODOTUM & DIODORUM citant, quorum ille apud Ægyptios certum quoddam genus hominum ad condienda cadavera conſtitutum fuiſſe teſtatur; hic vero z) ſequentia tradit: *Qui funera*, inquiens, *mortuorum apud Ægyptios curant, eo exercitio a majoribus tradito; funeris impenſam domeſticis demortui fuerunt ſcriptam, ſciſcitantes, quanto velint ſumptu celebrari funus; Tres enim ſepulchrorum vel funerum erant ſpecies, ſumptuoſa, medicoris, & humilis ac tenuis. In primam argenti talentum impendebatur, & in ſecundam minæ viginti, tertia perexiguo conſtabat ſumptu. Eorum vero, qui corpus mortuorum curabant, alii erant ſciſſores, qui lapide quodum Æthiopico latus corporis mortui incidebant, quo aluum exinaniebant & purgabant: hi non ſolum contempti, verum etiam exoſi & execrati erant apud Ægyptios; qua propter, facta ſciſſura, inde celeri fuga evadebant, valide inſequentibus, qui adſtabant, lapidesque cum execratione in eos jacientibus, ſcilicet æſtimantibus, amici corpus, vulnere illato, eſſe ab iis violatum. Alii erant corporum curatores, quos appellabant ſalitores, magna ſane in exiſtimatione & honore.* Rem iſtam tandem illuſtrant more Romanorum, qui *Libitinarios* appellabant eos, qui locabant aut vendebant ea, quæ ad pompam funebrem eſſent neceſſaria, vel, qui curam habebant ſepeliendorum funerum; tracto nomine a Libitina Dea, in cujus æde aſſervabantur, quæ ad inſtructionem funebrium pomparum erant neceſſaria. Habebant autem Libitinarii domi ſervos, quorum opere utebantur ad pollingenda, hoc eſt, ad abluenda, ungenda, & conſuenda cadavera, qui *Polinctores* nominabantur, a poliendis cadaveribus. *Deſignatores* autem dicebantur, qui ordinabant pompam funebrem, cuilibet locum & modum incedendi præſcribentes. a]

§. VI.

z) Lib. II. Cap. 5.

a) Hos Deſignatores & Libitinarios eadem vota habuiſſe, quæ illi habebant, qui teſtamentorum captandorum artem profeſſi erant, docet *SCALIGER*, *Lib. VI. de benef. Cap.* 38. Cæterum Libitinarii græce νεκροθάπται; Pollinctores autem νεκροφόροι dicebantur. Vid. MATT. MARTINI *Lexic. Philol. voc. Libitinarius.*

§. VI.

Habent, fateor, allata argumenta in se aliquid roboris, sed non tantum, ut nos sententiæ de Medicis, improprie & abusive ita dictis, subscribere cogat; ut potius artis salutaris & medicæ vere peritos illos fuisse, a quibus Jacobi, beate extincti, corpus nunc condiendum erat, non sine certa animi persuasione ac fiducia asseramus. Adest enim primo expressum nomen רֹפְאִים, quod *medicos* proprie significat, & cum voca רְפָאִים cofundi haud debet, b) per quos *Rephaim gigantes* validi ac robusti, & per antiphrasin *mortui* intelliguntur, qui nullo medicamine (a רָפָא sanavit) sanari & in vitam revocari possunt. c) Cur vero a propria horum medicorum significatione recedere, aut illos abusive ita hoc nostro loco dictos putare debeamus, necessitatem non video. Erant ergo isti quoque viri ex præclaro illo, & de genere humano optime merito Medicorum ordine, qui artem medendi, de qua nomen habent, didicerunt, & tam felici successu exercent, ut corpora, morbis afflicta, ad pristinum sanitatis statum per adhibita media restituant. d) Quam

b) Id quod Septuaginta illi Alexandrini olim fecerunt, locum *Esa*, XXVI, 18. ita vertentes: Ου *δε* ΙΑΤΡΟΙ *ȣ μη αναϛασȣσι*, cujusmodi errorem quoque commiserunt, verba Davidis *Psalm* LXXXVIII, 11. Μη ΙΑΤΡΟΙ *αναϛασȣσι και εξομολογησονται σοι*, reddentes. Quos Vulgata ad partem secuta est: *Num Medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?* Cum tamen in utroque loco de gigantibus potius sermo sit, sive, ut *B.* GERHARDUS *Loc. Theol. T. IX. p. m.* 1086 habet, de oppressoribus & persecutoribus Eccesiæ. Vide S. Vener. Domini *D.* CARL GOTTL. HOFMANNI, eminentis in Academia Vitembergensi Theologi *Programma Fest. Pasch.* 1742. *de negata Medicorum resurrectione*, doctissime conscriptum; quodque ejusdem *variis sacris, sive opusculis Academicis* hoc ipso anno editis insertum est *p.* 39 ut & *B.* AUG. PFEIFFERI *dubia vexata p.* 702.

c) Confer *B. SALOM GLASSIUM in Rhetorica sacr. p. m.* 81. & *JAC. GUSSETII Lexicon Hebr. linguæ p.* 1528. Et qui רְפָאִים *mortuos* significare asserunt, Judæos sequentes, in quibus est *BEN MELECH in Michlal Jophi* ad *Psalm* LXXXIX, 11. a radice רָפָה derivant, tertia radicali א & pro ה alterante. Est autem רָפָה *solutum & remissum esse*, statuuntque non improbabiliter, mortuos sic appellari, quia eorum vinculum, quod corpus aminamque, dum viverent, constrinxerat, solutum est.

d) Substantivum *Medicus* proxime est a verbo *medendi*, remotius autem derivatur a *medio*. *PRISCIANUS Lib. V. in XII. verb. Æneid. Lib. V.* *Medicus* quo-

Quam ob rem liber Siracidis *Cap.* XXXVIII, 1. ſeq. medicos a nobis honorandos docet, & quidem ex duplici ratione, una latet in illo πρὸς τὰς χρείας, medico enim opus eſt nobis, corpore male affecto; altera, quia eſt ars plane divina, quam Medicus profitetur, & artium nobiliſſima, ſive conſideres Autorem & principium, quod eſt Deus, qui Adamo cum cæteris ſcientiis eam indidit, a quo etiam herbæ & plantæ aliaque huc ſpectantia, itemque eximia ingenia ſunt, imo & ſucceſſus, nam

Ni Deus affuerit, viresque affuderit herbis
Nil vel Dictamnus vel Panacea, poteſt.

ſive Objectum ſpectes, quod eſt corpus humanum; ſive denique effectum, qui eſt ſanitas. e)

§. VII.

Nec huic רְפָאִים titulo contrarium eſſe poteſt adjectum עֶבֶד ſervi nomen. Quis enim ex hoc colligat, peculiare ſervorum genus fuiſſe, quibus conditura tum temporis incumberet, aut Medicos olim apud Ægyptios ſervorum loco habitos fuiſſe, ſicuti idem apud Romanos, dum adhuc barbara & inculta gens erat, in uſu fuit. f) Scimus enim, vocabulum *ſervi* in ſacris literis latius patere, quam ut ſemper hominem humilem & ultimæ conditionis in domo ſignificet. g) Imprimis ſervorum regis nomi-

quoque inde videtur dictus, quia temperantia medium eſt inæqualitatis, quæ ſolet fieri ex contrariis elementis. Nempe Medicus eſt, qui exorbitantem temperiem reducit ad medium ſtatum inter ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν. i. e. exceſſum & defectum. Vid. *MATT. MARTINI Lex. Philol. voc. Medicus.*

e] Ineptus igitur eſt Apollo, qui ſe Medicinæ inventorem jactat, aut potius jactare fingitur apud *OVIDIUM* dicens.
Inventum medicina meum eſt opiferque per orbem dicor.

f) Vide *JOH. FRID. BOECKELMANUM de medico Romano ſexaginta ſolidis æſtimato recenſ. Lipſiæ* 1741. & *JUL. CAT. SCHLÆGERI hiſtoriam litis de Medicorum apud Romanos degentium conditione, p.* 17.

g] Ejusmodi ſervos habebant & Judæi & Romani. Apud Judæos erant ſervi bello capti, empti Chananæi, aut Hebræi, [qui cum liberi nati eſſent, ſe ob inopiam in ſervitutem tradebant] & vernæ in domo herili nati vide *SELDENUM de Jure nat. & gent Cap. XIV ſeq* p. 737. & *OTHONIS Lexicon Rabb. Philol. p.* 596. *ſeq* In amplis autem Romanorum familiis tres erant ordines & gradus ſervorum, ordinarii nempe, vicarii & mediaſtini. Ordinariis aſſignata erant certa munera, ut alii eſſent ſutores, alii vilici,

nomine quam sæpissime veniunt tum ministri, qui privatim regi ministrant, Gen. XL, 1. 1 Sam. XV, 16. 17. tum illi, qui præfecti sunt administrationi regni, nempe officiarii seu proceres. 1 Sam. XVIII, 30. 2 Reg. V, 6. tum milites, qui in bello regi serviunt, 2 Sam. II, 12. 13. 1 Reg. XX, 12. h) Josephus igitur tantus vir, utpote procerum in Ægypto caput, & regni Gubernator, jussu regis Pater patriæ nominandus, sine dubio quoque, uti aulam omni pompa instructam habebat, ita inter alios aulicos suos Medicis stipatus erat, quorum ministerio libere & pro arbitrio utebatur. Et hi ipsi erant, quibus condiendi munus nunc ut Dominus præcepit. Quod ergo Syracides habet de medicis ἔναντι μεγιστάνων θαυμασθήσεται, Cap. XXXVIII, 3. i] illud hoc Josephi exemplo comprobatur, qui, licet natu Judæus esset, a medicis tamen non abstinebat, k) ut potius morbis afflictus illos adhiberet, uti post eum rex

---

villici, alii penum curarent, alii cubiculum. Vicarii non habebant certum aliquem ordinem. Mediastini erant, qui domum verrebant, & aquam ac ligna comportabant, & semper versabantur in medio, nempe, quasi in medio stantes, ad omnia officia, quæcunque ab hero imponerentur vilia & domestica parati. Vide *CARL du FRESNE glossarium voc. servitus.*

h) Sic passim apud *HOMERUM in Iliad* græci vocantur, ἄρευς θεράποντες i. e. servi seu famuli Martis, quasi dicat, milites ejus atque adeo per hoc epitheton, quod Græcis tribuitur, denotatur, quod essent viri bellicosissimi.

i] Exempla medicorum, magnis donis a principibus dimissorum, collegit *CAMERARIUS Cent. I. hoc. subcis c. 4. p.* 47.

k] Judæi magno odio Medicos olim habere solebant, nec sine contumelia dicere: *Optimus inter Medicos* (vel inter Medicastros, ut modeste hunc locum e Talmud citans vertit SCHICKARDUS, judicio *B. JOH. BENED. CARPZOVII ad Schick.* מח p 55.) *ad gehennam, in lib. Kidduschim p.* 82. *col.* 1. cujus assertionis rationes e Glossatore Judaico has affert *D. JOH. MULLERUS in Jud. p.* 12. 1453. quia multos incaute occidit medicus, quos per artem servare potuisset; multos pauperes mori patitur, quos in vita per medicamenta servare potuisset; multis cibum & potum sanorum permittit, quibus morbum potius ipsis auget, donec tandem succumbant; multos a spe in Deum avertit, & fiduciam in se transfert. Plura in medicos vituperia Judicia collegit *BUXTORFFIUS Lex. Talm.* p. 153. & hoc in medicos odium in culpa quoque esse conjectat Celeb. Dominus D. *HOFMANNUS*, cur LXX. verba prophetica supra allata transtulerint: οὐ δὲ ΙΑΤΡΟΙ οὐ μὴ ἀναστήσουσι, Cæterum de medicis parum honorifice sensisse *PLINIUM* ex ejus *historia Nat.* Lib. XXIX. c. 1. & pluribus aliis locis constat.

rex Affa, pedibus laborans, illos, nimia licet fiducia, in confilium vocabat. 2 Paral. XVI, 12. Imo in ipfo templo Hierofolymitano facerdotes ob difcalceationem vifcerum doloribus ex algore pedum crebro laborantes peculiarem habebant ממונה על החולים præfectum ægrotorum, feu medicum, qui valetudinis ipforum ageret curam. l) In genere de antiquis illis Ægyptiorum medicis notandum eft, quod illi ad facros homines, feu facerdotes pertinuerint, licet diverfi gradus eorum fuerint, quippe referendi huc etiam funt pollinctores, feu Libitinarii, de quibus *DIODORUS* (m) & hoc prodidit, quod fint homines, qui artem a majoribus acceptam exerceant & propagent. Eosdemque teftatur, Ægyptios omni honore atque cultu dignari, cum inter facerdotes fint, & in facrarium ut homines facri libere ingrediantur. n) Sive igitur Jofephum utpote fummi facerdotis generum, facerdotum ordini adfcriptum intelligamus, five fimpliciter Pro-Regem; pollinctores illi, utpote de facerdotum collegio viri, non magis erant Jofephi fervi, quam ipfe Jofephi focer. o)

§. VIII

l] Confer. *JOH. BRAUNIUM de veftitu facerdot. hebr. c. I. c. III. §. 3. p. 44. feq. & MELCH. LEYDEKKERUM de republica hebræorum LX. Cap. III. §. 4. p. 591.* Ex quo apparet, Medicos non apud omnem hunc populum in contemptu fuiffe, id quod & Effeni teftantur, quos nonnulli medicam artem excoluiffe credunt. Vide S. Vener-Domini D. *JOH. GOTTLOB CARPZOVII Apparatum Antiquitt. in Goodvvini Mof. & Aar. p. 217. feq.*

m) Bibl. hiftor. L. II. p. 81. 82.

n] Propius ad conditionem medicorum, qualis illa apud Ægyptios fuerit, infpiciendam nos admittit HERODOTUS, quando inquit: *Medicinæ ita diftributa eft profeffio, ut fingulorum morborum finguli fint Medici, nonnulli fimul plures curandos fufcipiant. Omnia autem medicorum plena funt. Alii oculis medicinam faciunt, alii capiti, dentibus alii, rurfus alii ventri medentur, a quibus diverfi funt, qui morbis occultis medentur.* Et Medicinæ hoc breve encomium fcripfit SOCRATES, *in encomio Bufiridis; Sacerdotes tot commodis gaudentes ad juvanda corpora medicinam invenerunt; non eam, quæ periculofis medicamentis utitur, fed ejusmodi, quæ, quum æque tuto fumi poffunt, ut cibi quotidiani, tantas utilitates habent, ut nemo neget, & faluberrimis effe corporibus, & diutiffime vivere Ægyptios.*

o) Conf. *PROSPERI ALPINI opus de medicina Ægyptiorum* & *JOH. HEINR. SCHULZII Hiftoriam Medicinæ Cap. III. p. 24.* feq.

§. VIII.

Præterea Septuaginta Alexandrini vertunt, fateor, hos medicos, per ἐνταφιαςὰς, quasi sepultores eos fuisse indicarent; sed sicut eorum autoritas apud nos tanta non est, ut illis in omnibus cœcum præbeamus assensum; ita tamen versio ipsorum hoc loco immerito notatur. Nam quis non videt, hoc ipsum sepultoris nomen haud exprimere vim illius vocis græcæ, ac proinde τὸ ἐνταφιαςὰς ad medicos nostros commode admodum referri posse, ita tamen, ut ideo non fiant *sepultores.* p) Quod autem Medicorum opera multifarie non solum in morbis, sed & post mortem apud cadavera adhibeatur, quotidiana experientia nos docet. Hinc mittimus rem istam, & intuemur potius ipsum condiendi officium Medicorum, quod considerandum nobis super est. Textus enim habet: *Aromatibus condiverunt medici ipsum Israel.* q) Ægyptii nempe defunctorum corpora, ut apud multas gentes factitatum legimus r) non cremabant s) sed, quod Romanis quoque pariter ac Græcis postea familiare

)( )( )(

p) Nam recte AUGUSTINUS *in locution. ad Genes. Non invenit lingua latina, quemadmodum appellaret* ἐνταφιαςὰς, *non enim ipsi sepeliunt, i. e. terræ mandant corpora mortuorum, quod græce non* ἐνταφίασαν *sed* ἔθαψαν. *Illi ergo* ἐνταφιαςαὶ *id agunt, quod exhibetur corporibus humandis vel condiendo, vel secando, vel involvendo, vel alligando, in quo opere maxime Ægyptiorum cura præcellit.*

q) Ad quæ verba *MUNSTERUS:* significat חנט facere pigmentum סמים i. e. speciebus aromaticis, quo corpora defunctorum inuncta, incorrupta manent multo tempore. Vide eum in *Criticis sacris ad h. l. p.* 427. Et recte *MUNSTERUS*, nam ita Rabbini sentiunt, teste *BEN MELECH in Michlal ad h. l.* ubi τὸ ויחנטו interpretantur per מַעֲשֵׂה סַמִּים *opus aromatum*, quod adhibent mortuo, ut caro ejus persistat per plures dies ne corrumpatur & putrescat.

r] Vide *Disputationem meam de ossibus Regis Edom combustis, hab Lips.* 1723.

s] Rationem hisce redd t HERO OTUS *Lib* III. scribens: *Neque apud Persas neque Ægyptios moris fuit cremari cadavera: Apud Persas quidem, quoniam illi arbitrantes, ignem esse Deum, nefas ducebant, cadaveribus pasci Deum: apud hos vero, quod persuasum illi haberent, ignem animatam esse bestiam, & omnia, quæ nascuntur, devorare; & postquam devarando fuerit expleta, una cum devoratis ipsam quoque emori.*

miliare erat, t) mortuos suos ungebant u) hoc potissimum modo: incurvo nempe ferro cerebrum per nares educebant, ejusque locum medicamentis & odoribus explebant; deinde acutissimo lapide Æthiopico ilia conscissa & alvum omnem extrahebant, quam post repurgationem iterum in sedes suas reponebant, ac infarctis odoribus consuebant; postea saliebant intra abditum septuaginta dies; his exactis cadaver abluebant, syndone bissina totum incisis loris involuebant, gummi illinientes, & in ligneam hominis effigiem, ad hoc factam, includebant atque ita reponebant. x) Dubium ergo superest nullum, quin hunc ungendi ritum & demortuo Jacobo suo a Medicis tunc adhiberi voluerit Josephus, tum, ut etiam hac in parte Ægyptiorum morem servaret, tum, ut Jacobus eodem modo, quo magnates apud Ægyptios sepeliretur, ostenderetque, Jacobum quoque virum magnum fuisse coram Deo, y) tum maxime, ne ante justum tempus cadaver putrere & fœtere inciperet. Sunt enim illæ regiones admodum calidæ, in quibus corpora mortuorum non diu asservari possunt. Lazarus mortuus quatridianus jam fœtere dicitur. Joh. XI, 39. Quia ergo Jacobus transvehendus erat in terram Chanaan,

t) *Postea unguenti voluptas a Romanis inter laudatissima atque etiam honestissima vitæ bona admissa est; honosque is & ad defunctos pertinere cœpit*; inquit PLINIUS *N. H. Lib XII cap. I.*

u) Idem PLINIUS l. c. Lib. II. cap. 37. inquit: *Ægyptiis mos est, cadavera adservare medicata*, i. e. a medicis uncta & condita aromatibus.

x) Vide quoque DIODORUM SICULUM, qui *Lib. I. Biblioth. num XVI* in hunc modum Ægyptiorum condituram describit: *Quamprimum ad secti cadaveris curationem convenere* (Taricheutæ sive, qui cadavera condiunt) *unus per hiatum manu ad præcordia immersa, quicquid intestinorum est, præter cor & renes extrahit. Alius alvum cum visceribus singulis repurgatam vino palmeo aromaticisque odoribus perluit. Lotum deinde cadaver ad dies plures XXX unguento primum cedrino aliisque delibutum reddunt. Myrrha deinde ac cinamomo aliisque non longiori tantum conservationi, sed etiam fragrantiæ aptis conditum propinquis reddunt.* Et Confer. BENED. PERERII *Comment. in Genes p. m.* 1442. & PARÆI *Comment, in h. l. p.* 45.

y) Pertinet huc sæpe citati BEN MELECH *ad h. l.* judicium, quod latinis verbis ita habet: *septuaginta Dies*: nempe, quadraginta ad pollincturam & triginta ad luctum, *quod præstant omnibus viris magnis*, quemadmodum invenimus de Pharaone & Mose, Magistro nostro: nisi quod hisce hoc officium præstabatur *post* sepulturam, Jacobo autem *ante* illam.

naan, & multum temporis interventurum erat, antequam terræ mandaretur, Joſephus eum ungi voluit. Computemus enim. Unxerunt eum XL. diebus, deinde luxerunt eum LXX. diebus; qui dies, ſi primo ſeparatim ſumpti poſtea jungantur, conficiunt CX dies. z) His adde, ſi rectà iter fiebat ex Ægypto in terram Chanaan, fuit iter XL. dierum. At vero Joſephus parentis funus duxit per deſertum, ut per Jordanem demum in terram Chanaan penetravit: unde colligitur, ſemeſtre propemodum integrum abiiſſe, antequam Jacobus veniret ad locum ſuæ ſepulturæ. Itaque neceſſe eſt, fuiſſe unguenta pretioſa, & balſamum admodum efficax, quod corpus ab omni fœtore & putredine tam diu aſſervavit.

§. IX.

Sed ſatis de medicis Ægyptiacis, & forte etiam plus ſatis. Ab illis ergo diſcedens, ad *Te* nunc Præcellentiſſime Domine DRECHSLERE me converto, Medicum Numburgenſem experientiſſimum ac feliciſſimum, ſocerum ſimul filiali cultu proſequendum! diemque feralem Jacobi mittens, hodiernum natalem *Tuum* pari pietate proſequor. *Te*, Jacobi fata per vitæ *Tuæ* curriculum magna ex parte expertum, benignum numen nobis huc usque ſuperſtitem ſervavit. Gaudent hoc Dei beneficio in ſinu omnes, quos arte *Tua* ſalutari erigis, ægroti, gaudent amici, gaudet familia & omnis *Tua* proles, gaudeo & ipſe, quem, filiâ in matrimonium datâ, inter *Tuos* recipere ante duodecim abhinc annos dignatus es. Jamque hæc mea *Tibi* nuncupo pia vota, velit Deus T. O. M. vitam *Tuam* ad annos usque, ſi non Abramiticos aut Neſtoreos, quod per ſeneſcentis naturæ noſtræ debilitatem fieri hodie vix queat, ſeros tamen, & ſummum Moſaicum terminum aut attingentes, aut ſuper-

---

z] Niſi tamen malimus cum allegato modo BEN MELECHO diebus luctus etiam dies pollincturæ accenſere ita, ut etiam per XL. pollincturæ dies Ægyptii eum lugerent, & adeo omne tempus & pollincturæ & luctus ſimul LXX. dies abſolverent. Nihil enim prohibet, funus etiam tempore conditurae defleri potuiſſe.

ſuperantes protrahere; det animi vires æque ac corporis ſanitatem, ut, quam ipſe habes, multis, a quibus in conſilium vocaris, reddere poſſis. Corroboret vires ſenectute hinc inde languentes, quo dilectiſſimæ domui diu adhuc prodeſſe queas, imo & ipſe ego cum meis multa ex pretioſiſſima vita *Tua* oblectamenta capiam. Servet *Te Tuosque* propitium numen ſartum tectumqne, donec tandem, confecto feliciter vitæ ſpatio, dierum & meritorum ſatur cum Jacobo pia placidaque morte decedens, ad beatas ſedes redeas. Interim, quoad inter nos, *Tui* obſervantiſſimos, *Tui*que cupidiſſimos agis, is, qui eſt Amen & Veritas, *Tibi* verbum ſuum *Exod.* XV, 26. populo ſuo datum, largiſſime comprobet: *Ego Jehovah ſum tuus Medicus!* Ita vale, *Tuisque* & mihi fave

Ω ΙΑΤΡΕ ΑΝΕΡ ΠΟΛΛΩΝ ΑΝΤΑΞΙΕ ΑΛΛΩΝ.

